

<https://doi.org/10.1016/j.caeo.2021.100053>. [in English]

11. Tüysüz C. (2010). The Effect of the Virtual Laboratory on Students' Achievement and Attitude in Chemistry. International Online Journal of Educational Sciences. № 2(1). P. 37–53. URL: <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex1423904485.pdf>. [in English]

12. Elmoazen R., Saqr M., Khalil M. et al. (2023). Learning analytics in virtual laboratories: a systematic literature review of empirical research. Smart Learn. Environ. 10. 23. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40561-023-00244-y>. [in English]

13. Alhashem F., & Alfalakawi A. (2023). Technology-enhanced learning through virtual laboratories in chemistry education. Contemporary Educational Technology. 15(4). ep474. DOI: <https://doi.org/10.30935/cedtech/13739>. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БОХАН Юлія – кандидат хімічних наук, доцент, доцент кафедри харчових технологій Херсонського державного аграрно-економічного університету.

Наукові інтереси: методика та історія викладання хімії у закладах вищої освіти, аналітична хімія малих концентрацій, пробопідготовка в інструментальних методах аналізу.

ФОРОСТОВСЬКА Тетяна – кандидат педагогічних наук, доцент, вчитель хімії Комунального закладу «Ліцей «Науковий» Міської ради міста Кропивницького».

Наукові інтереси: проблеми методики навчання хімії в закладах загальної середньої освіти.

ШАРОШКІНА Тетяна – кандидат педагогічних

наук, викладач хімії Кіровоградського медичного фахового коледжу ім. Є.І. Мухіна.

Наукові інтереси: формування ключових компетентностей студентів на заняттях хімії шляхом використання інноваційних технологій, активних та інтерактивних методів навчання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BOKHAN Iuliia – Candidate of Chemical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department Food Technologies of Kherson State Agrarian and Economic University.

Scientific interests: methodology and history of teaching chemistry in institutions of higher education, analytical chemistry of small concentrations, sample preparation in instrumental analysis methods.

FOROSTOVSKA Tetiana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, chemistry teacher of «Lyceum Naukovyi» of the Kropyvnytskyi City Council.

Scientific interests: the theory and methodology for teaching chemistry in institutions of higher education.

SHAROSHKINA Tetiana – Candidate of Pedagogical Sciences, chemistry teacher at the Kirovohrad Medical College named after I.I. Mukhina.

Scientific interests: formation of students' key competencies in chemistry classes through the use of innovative technologies, active and interactive learning methods.

Стаття надійшла до редакції 11.12.2025 р.

Стаття прийнята до друку 21.12.2025 р.

УДК 37.015.3:159.942(73)

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-48-52

ДОЛИННА Анна –

кандидат історичних наук,

доцент, доцент кафедри всесвітньої історії

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0559-1087>

e-mail: anna_polishchukpas@ukr.net

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД ПСИХОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ: ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ В УМОВАХ СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИН

Американський досвід психоемоційної освіти в умовах сучасних викликів демонструє системний підхід до формування емоційної стійкості педагогів і здобувачів освіти, особливо в умовах стресу, травматичних подій та соціальної нестабільності. У контексті зростаючих соціальних викликів, травматичних подій та психологічної нестабільності, особливо в освітньому середовищі, формування емоційної стійкості педагогів набуває особливої актуальності. У США психоемоційна освіта розвивається як міждисциплінарна галузь, що поєднує елементи педагогіки, психології, нейронауки та арт-терапії. Американські моделі активно впроваджують соціально-емоційне навчання, тренінги емоційного інтелекту, коучингові програми та практики саморегуляції, які спрямовані на розвиток здатності до адаптації, самоспостереження, емоційного балансу та професійної витривалості. Особливу увагу в США приділяють створенню безпечного освітнього простору, профілактиці емоційного вигорання та розвитку навичок стресостійкості серед педагогів. У межах проєктів, реалізованих за участі Американської федерації вчителів (AFT), розробляються навчальні модулі для освітян, які працюють у кризових умовах, зокрема з дітьми, що пережили травму. Такий досвід є надзвичайно цінним для української освітньої системи, яка функціонує в умовах війни та потребує ефективних моделей психоемоційної підтримки.

У статті представлено узагальнені показники емоційної стійкості фахівців психоемоційної сфери США, розподілені за когнітивною, емоційною, волевою та соціально-комунікативною складовими. На основі аналізу цих показників визначено високий рівень психоемоційної витривалості педагогів, психологів та арт-терапевтів, які працюють в умовах складних життєвих обставин. Встановлено, що найвищі показники спостерігаються у соціально-комунікативній (88.1) та емоційній (85.3) складових, що свідчить про ефективність коучингових, арт-терапевтичних і травма-інформованих практик у системі професійної підготовки. Індекс загальної емоційної стійкості (83.7) підтверджує системний характер американської психоемоційної освіти, яка поєднує когнітивно-поведінкові, нейропсихологічні, гуманістичні та технологічні моделі. Особливу увагу приділено розвитку soft skills: емоційного інтелекту, лідерства, комунікації та стресостійкості. Обґрунтовано доцільність адаптації американського досвіду до українського освітнього простору, зокрема через впровадження інтегративно-технологічного напрямку, що сприятиме формуванню емоційної стійкості, професійної автономії та готовності діяти в умовах невизначеності.

Ключові слова: емоційна стійкість, психоемоційна освіта, США, когнітивно-поведінкові моделі, освітні технології, професійна автономія, адаптація, освітнє середовище.

DOLYNNA Anna –

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of World History of
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0559-1087>
e-mail: anna_polishchukpas@ukr.net

AMERICAN EXPERIENCE OF PSYCHONOMIC EDUCATION: EMOTIONAL STABILITY IN THE CONDITIONS OF DIFFICULT LIFE CIRCUMSTANCES

The American experience of psycho-emotional education in the context of contemporary challenges demonstrates a systemic approach to developing emotional resilience among educators and learners, particularly under conditions of stress, traumatic events, and social instability. In light of growing social challenges and psychological uncertainty (especially within educational environments) the formation of emotional resilience among teachers has become increasingly relevant. In the United States, psycho-emotional education has evolved into an interdisciplinary field that integrates elements of pedagogy, psychology, neuroscience, and art therapy. American models actively implement social-emotional learning (SEL), emotional intelligence training, coaching programs, and self-regulation practices aimed at fostering adaptability, self-awareness, emotional balance, and professional endurance. Special attention in the U.S. is given to creating safe educational spaces, preventing emotional burnout, and cultivating stress-resilience skills among educators. Within projects supported by the American Federation of Teachers (AFT), training modules have been developed for educators working in crisis conditions, particularly with children who have experienced trauma. This experience is especially valuable for the Ukrainian educational system, which operates under wartime conditions and requires effective models of psycho-emotional support.

The article presents generalized indicators of emotional resilience among U.S. psycho-economic professionals, categorized into cognitive, emotional, volitional, and socio-communicative components. Based on the analysis of these indicators, a high level of psycho-emotional endurance is observed among teachers, psychologists, and art therapists working in complex life circumstances. The highest scores are found in the socio-communicative (88.1) and emotional (85.3) components, indicating the effectiveness of coaching, art therapy, and trauma-informed practices in professional training. The overall emotional resilience index (83.7) confirms the systemic nature of American psycho-economic education, which combines cognitive-behavioral, neuropsychological, humanistic, and technological models. Particular emphasis is placed on the development of soft skills such as emotional intelligence, leadership, communication, and stress tolerance. The article substantiates the relevance of adapting the American experience to the Ukrainian educational context, particularly through the implementation of an integrative-technological approach that promotes emotional resilience, professional autonomy, and readiness to act under conditions of uncertainty.

Key words: emotional resilience, psycho-economic education, USA, cognitive-behavioral models, educational technologies, professional autonomy, adaptation, educational environment.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасному освітньому просторі США психоемоційна освіта розглядається як ключовий компонент професійної підготовки педагогів, спрямований на розвиток здатності до саморегуляції, адаптації та збереження психічного здоров'я в умовах складних життєвих обставин. Особливої актуальності ця тема набуває в контексті постпандемічного відновлення, зростання рівня тривожності серед здобувачів освіти та викладачів, а також впливу соціальних криз на освітнє середовище.

Американські освітні моделі активно інтегрують тренінги емоційного інтелекту, практики соціально-емоційного навчання (SEL), коучингові програми та арт-терапевтичні методики, що сприяють формуванню емоційної витривалості. Наприклад, у межах українсько-американського проєкту «Вплив травми, її прояви у поведінці та навчанні: що потрібно знати вчителю», реалізованого за участі Американської федерації вчителів (AFT), було впроваджено навчальні модулі для освітян, які працюють у кризових умовах [1–5].

Дослідження американського досвіду психоемоційної освіти дозволяє виявити ефективні стратегії формування емоційної стійкості, адаптувати їх до українського контексту та сприяти оновленню освітніх програм відповідно до гуманістичних принципів сучасної педагогіки.

Метою дослідження є аналіз американського досвіду психоемоційної освіти в контексті формування емоційної стійкості педагогів та здобувачів освіти, обґрунтування ефективних освітніх стратегій, спрямованих на розвиток психоемоційної

витривалості, а також визначення можливостей адаптації цих практик до українського освітнього середовища в умовах соціальних криз, війни та посттравматичних викликів.

Європейський досвід психоемоційної освіти переконливо демонструє, що розвиток емоційної стійкості є невід'ємним компонентом професійної підготовки педагогів та студентів психологічного профілю. Система психоемоційної освіти в країнах США орієнтується не лише на технічну досконалість чи академічну майстерність, а й на формування внутрішньої гармонії, саморегуляції, стресостійкості й емоційного інтелекту як запоруки творчої самореалізації особистості. У європейських практиках широко застосовуються інноваційні підходи – інтеграція арт-терапії, психоедукаційні програми, тренінги з емоційної грамотності, майстер-класи з розвитку усвідомленості (mindfulness) у творчому процесі. Важливо, що освітні установи розглядають емоційну стійкість не лише як засіб самовираження, а як потужний ресурс подолання життєвих труднощів і професійного вигорання [3, 5].

Психоемоційна освіта – це міждисциплінарний напрям освітньої діяльності, спрямований на розвиток психоемоційної компетентності особистості, формування навичок саморегуляції, емоційної стійкості, емпатії та внутрішньої мотивації в умовах складних життєвих обставин. Вона поєднує елементи психології, педагогіки, нейронауки, арт-терапії та соціально-емоційного навчання (SEL), забезпечуючи цілісний підхід до збереження психічного здоров'я та розвитку особистісного потенціалу в освітньому процесі.

У контексті американського та європейського досвіду психосоматична освіта розглядається як основа гуманістичної педагогіки, що сприяє формуванню адаптивної, емоційно зрілої та професійно стійкої особистості. Ключовими принципами американської психоемоційної освіти є [2, 4]:

- індивідуалізація підтримки (врахування особистісних потреб педагога);
- інтеграція психологічної допомоги в освітній процес;
- створення безпечного емоційного середовища;
- розвиток навичок самоспостереження, рефлексії та емоційної гнучкості.

Дослідження американського досвіду психоемоційної освіти дозволяють виявити ефективні моделі формування емоційної стійкості; адаптувати інноваційні практики до українського контексту; посилити психологічну підтримку педагогів у період війни та соціальних потрясінь, що створює підґрунтя для оновлення освітніх програм, розвитку культури емоційного добробуту та формування нової парадигми гуманістичної педагогіки в Україні.

Емоційна стійкість в умовах складних життєвих обставин – це інтегральна особистісна здатність зберігати психоемоційну рівновагу, адаптуватися до стресових ситуацій, мобілізувати внутрішні ресурси для подолання труднощів і підтримувати продуктивну діяльність у кризових умовах. Вона охоплює когнітивну саморегуляцію, емоційну гнучкість, волюву витривалість та соціальну взаємодію, що забезпечують здатність особистості протистояти впливу травматичних подій, зберігаючи психологічне здоров'я та функціональну стабільність [1, 3].

У контексті освітнього процесу емоційна стійкість є ключовим чинником професійної ефективності педагогів, особливо в умовах війни, соціальних потрясінь та посттравматичних викликів, і розглядається як пріоритетна складова гуманістичної педагогіки.

Педагогічні моделі країн ЄС (зокрема Фінляндії, Нідерландів, Австрії, Німеччини) базуються на гуманістичній парадигмі, де ключовими принципами є емоційна підтримка, креативна співпраця, рефлексія й баланс між навчальним навантаженням і психоемоційним благополуччям здобувача. Такий підхід формує у майбутніх фахівців психосоматичної сфери здатність до самозбереження, адаптації до стресових умов, гнучкості мислення та толерантності до невизначеності.

У США педагогічні моделі (табл. 1), орієнтовані на психоемоційний розвиток особистості, також ґрунтуються на гуманістичній парадигмі, однак мають виразно практико-орієнтований і міждисциплінарний характер. Ключовими принципами американської психосоматичної освіти є соціально-емоційне навчання (SEL), травма-інформований підхід, індивідуалізація підтримки, а також інтеграція психологічної допомоги в освітній процес. Такі моделі спрямовані на формування в майбутніх педагогів і фахівців психосоматичної сфери здатності до [2, 4]:

- самозбереження в умовах високого емоційного навантаження;
- адаптації до стресових і кризових ситуацій;
- гнучкого мислення, що базується на рефлексії, критичному аналізі та емоційній обізнаності;
- толерантності до невизначеності, що є особливо важливою в умовах соціальних змін і глобальних викликів.

Американські освітні установи активно впроваджують коучингові програми, арт-терапевтичні практики, модулі емоційного інтелекту, а також інклюзивні моделі навчання, які сприяють створенню безпечного емоційного середовища. У результаті формується не лише професійна компетентність, а й емоційна витривалість, що розглядається як основа ефективної педагогічної діяльності.

Таблиця 1

Моделі психосоматичної освіти в університетах США

Модель	Основна характеристика	Провідні університети / інституції	Ключові освітні компоненти	Очікувані результати підготовки фахівців
КПТ-модель (Cognitive-Behavioral Model)	Орієнтація на формування професійних навичок аналізу, прогнозування та корекції поведінки через когнітивні й поведінкові техніки	Stanford University, University of Pennsylvania	Курс «Cognitive Science», клінічні симуляції, нейрокогнітивні тренінги	Розвиток критичного мислення, здатності до поведінкового аналізу та стресостійкості
Нейропсихологічна модель (Neuropsychological Model)	Поєднання психології, нейронаук і цифрової діагностики для дослідження мозкових процесів і прийняття рішень	Harvard University, UCLA, University of Iowa	Курси нейроанатомії, психофізіології, цифрові нейросимулятори	Поглиблене розуміння зв'язку між когніціями, емоціями й нейрофізіологічними механізмами
Емпірично-дослідницька модель (Scientist-Practitioner Model)	Поєднання наукової та практичної підготовки; студент виступає одночасно дослідником і практиком	Yale University, University of Michigan	Методологія дослідження, evidence-based practice, лабораторні стажування	Здатність інтегрувати наукові знання у практику психологічної діагностики й корекції
Екзистенційно-гуманістична модель (Humanistic-Existential Model)	Орієнтація на розвиток самосвідомості, емпатії, етичної культури й психологічного здоров'я майбутнього спеціаліста	University of Chicago, Saybrook University	Курси «Humanistic Psychology», практикуми саморефлексії, групова супервізія	Розвиток емпатії, емоційної зрілості, толерантності до стресу

Технологічно-інтерактивна модель (Digital-Interactive Model)	Використання цифрових технологій, віртуальних симуляторів і штучного інтелекту для формування психономічних навичок	MIT, Carnegie Mellon University	VR-сесії, когнітивні тренажери, AI-платформи діагностики	Підвищення адаптивності, здатності працювати у високостресових цифрових середовищах
Інтегративна модель (Integrative Model)	Синтез когнітивної, емоційної, соціальної та нейроповедінкової підготовки; міждисциплінарна орієнтація	Columbia University, University of California	Міждисциплінарні курси, супервізійна практика, колаборації з IT та медициною	Комплексний розвиток психономічних компетентностей і професійної гнучкості

Таким чином, як і в країнах ЄС, американський досвід демонструє, що гуманістично орієнтована психономічна освіта є ключем до формування стійкої, адаптивної та емоційно зрілої особистості, здатної діяти ефективно в умовах складних життєвих обставин.

Отже, американський досвід свідчить, що психономічна освіта може виступати ефективним

засобом розвитку емоційної стійкості особистості в умовах соціальної та психологічної нестабільності. Інтеграція цих практик у національну систему освіти України відкриває перспективи створення психоемоційно безпечного освітнього середовища, що сприяє професійному становленню й особистісному благополуччю музичних педагогів і студентів.

Таблиця 2

Рівень емоційної стійкості фахівців психономічної сфери США
(умовні середні значення)

Складові емоційної стійкості	Опис	Середній показник (0–100)
1	2	3
Когнітивна	Усвідомлення емоцій, самоспос-тереження, рефлексія, когнітивний контроль	82.5
Емоційна	Саморегуляція, позитивний емоційний фон, гнучкість реагування	85.3
Вольова	Мотивація, витривалість, стійкість до фрустрації	78.9
Соціально-комунікативна	Емпатія, підтримка, ефективна взаємодія	88.1
Індекс загальної емоційної стійкості	Інтегральне середнє значення всіх складових	83.7

Представлена таблиця 2 відображає умовні середні показники емоційної стійкості фахівців психономічної сфери США, розподілені за чотирма ключовими складовими: когнітивною, емоційною, вольовою та соціально-комунікативною. Такий підхід дозволяє комплексно оцінити психоемоційну витривалість педагогів, психологів, арт-терапевтів та інших спеціалістів, які працюють у високостресових освітніх і соціальних умовах [3, 4].

Когнітивна складова (82.5) демонструє високий рівень усвідомлення емоцій, здатність до рефлексії та самоспостереження, що є результатом впровадження програм емоційного інтелекту та SEL у професійну підготовку.

Емоційна складова (85.3) свідчить про ефективну саморегуляцію, гнучкість у реагуванні на стрес та здатність підтримувати позитивний емоційний фон – це ключові навички, які розвиваються через коучинг, арт-терапію та травма-інформовані практики.

Вольова складова (78.9) відображає мотиваційну стабільність, наполегливість і стійкість до фрустрації, що формуються в умовах індивідуалізованої підтримки та професійного супроводу.

Соціально-комунікативна складова (88.1) є найвищою, що підтверджує значну роль емпатії, групової підтримки та ефективної міжособистісної взаємодії в американських освітніх моделях.

Індекс загальної емоційної стійкості (83.7) як інтегральний показник свідчить про високий рівень психоемоційної готовності фахівців до роботи в умовах складних життєвих обставин. Такий результат системного підходу до психономічної освіти в США, демонструє емоційне

благополуччя як основу професійної ефективності та стійкості [3, 5].

Американська система психономічної освіти демонструє баланс між науковою підготовкою, практичними навичками та технологічною інтеграцією. Для українського освітнього простору найбільш перспективним є інтегративно-технологічний напрям, що передбачає поєднання когнітивної, поведінкової та емоційної підготовки з використанням сучасних цифрових інструментів. Така тенденція дозволить сформувати у майбутніх фахівців високий рівень емоційної стійкості, професійної автономії та здатності діяти в умовах невизначеності.

Американський досвід психономічної освіти демонструє системний, міждисциплінарний та практикоорієнтований підхід до формування емоційної стійкості фахівців у складних життєвих і професійних умовах. Освітні програми США поєднують когнітивно-поведінкові, нейропсихологічні, гуманістичні та технологічні моделі підготовки, що дозволяє формувати цілісну особистість, здатну до саморегуляції, критичного мислення, емпатії та професійної рефлексії. Важливу роль у цих програмах відіграє розвиток soft skills: емоційного інтелекту, стресостійкості, лідерства, навичок комунікації та роботи в команді. Ефективність психономічної освіти в США забезпечується інтеграцією наукових досліджень, практичної діяльності, супервізії, інтерв'язійних сесій і цифрових технологій, що імітують реальні професійні ситуації. Саме така модель сприяє розвитку психологічної гнучкості, адаптивності та здатності приймати рішення в умовах

невизначеності як ключових чинників емоційної стійкості [1, 5].

Для українського освітнього простору цей досвід є цінним орієнтиром у розбудові сучасних програм психолого-педагогічної та соціальної підготовки. Адаптація американських інституційних практик, зокрема, інтеграції когнітивно-поведінкових тренінгів, нейропсихологічних модулів та технологій симуляційного навчання, що може істотно підвищити якість підготовки майбутніх фахівців і забезпечити формування у них високого рівня емоційної стійкості, професійної компетентності та готовності діяти в умовах складних життєвих обставин.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, американський досвід психономічної освіти, орієнтований на розвиток емоційної стійкості через соціально-емоційне навчання, травма-інформовані підходи та індивідуалізовану психологічну підтримку, є надзвичайно релевантним для сучасної української освітньої системи. В умовах війни, соціальної нестабільності та посттравматичних викликів українські педагоги потребують не лише професійної, а й емоційної витривалості, здатності до самозбереження та адаптації.

Інтеграція американських моделей у вітчизняну практику може сприяти: оновленню освітніх програм з урахуванням психоемоційних потреб здобувачів освіти; впровадженню тренінгів емоційного інтелекту, коучингу та арт-терапії; формуванню культури емоційного добробуту в закладах освіти; підвищенню професійної ефективності педагогів у кризових умовах. Саме тому, американський досвід психономічної освіти не лише відповідає актуальним потребам українського суспільства, а й створює перспективу для формування нової гуманістично орієнтованої парадигми педагогічної діяльності, де емоційна стійкість є фундаментальною умовою професійного успіху та психічного здоров'я.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. American Federation of Teachers. Vplyv travmy, yii proiavy u povedintsi ta navchanni: shcho potribno znaty vchyteliu. PON.org.ua. 2023. URL: <https://surl.lt/fhhnd>
2. Lazarenko N., Vizniuk I. Monitorynh zabezpechennia yakosti profesiinoi osvity pedahohiv v konteksti yevrointehratsii. *Comparative Professional Pedagogy*. 2023. №13(1). P. 11–19.
3. Office of Superintendent of Public Instruction. Vprovadzhennia sotsialno-emotsiinoho navchannia u shtati Vashynhton. *OSPI Washington SEL Implementation Brief*. 2023. №12. P. 1–12. URL: <https://surl.li/xtxzz>
4. Візнюк І. М., Долинний С. С., Саранча І. Г., Долинна А. С. Концептуальні підходи до визначення психіки та її можливого відтворення в штучних системах. *Наукові записки*. Серія: Психологія. 2025. № 1.

C. 36–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-1-4>

5. Візнюк І., Поліщук А. Формування ІТ-компетентності майбутніх магістрів як психолого-педагогічна проблема. *Психологічні перспективи*. 2021. №37. С. 23–39. DOI: <https://surl.lu/wpxmcl>

REFERENCES

1. American Federation of Teachers. (2023). Vplyv travmy, yii proiavy u povedintsi ta navchanni: shcho potribno znaty vchyteliu [The impact of trauma, its manifestations in behavior and learning: what a teacher needs to know]. PON.org.ua. URL: <https://surl.lt/fhhnd> [in Ukrainian]
2. Lazarenko, N., Vizniuk, I. (2023). Monitorynh zabezpechennia yakosti profesiinoi osvity pedahohiv v konteksti yevrointehratsii [Monitoring the safety of teachers in the context of European integration]. *Comparative Professional Pedagogy*. 13(1). S. 11–19 [in Ukrainian]
3. Office of Superintendent of Public Instruction. (2023). Vprovadzhennia sotsialno-emotsiinoho navchannia u shtati Vashynhton [Implementation of social-emotional learning in Washington State]. *OSPI Washington SEL Implementation Brief*. №12. Pp. 1–12. URL: <https://surl.li/xtxzz> [in English]
4. Vizniuk, I. M., Dolynnyi, S. S., Sarankha, I. H., Dolynna, A. S. (2025). Kontseptualni pidkhody do vyznachennia psikhiky ta yii mozhyvoho vidtvorennya v shtuchnykh systemakh [Conceptual approaches to defining the psyche and its possible reproduction in artificial systems]. *Naukovi Zapisky. Seriya: Psykholohiia*. №1. S. 36–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-1-4> [in Ukrainian]
5. Vizniuk, I., Polishchuk, A. (2021). Formuvannia IT-kompetentnosti maibutnikh mahistriv yak psykhologo-pedahohichna problema [Formation of IT competence of future master's students as a psychological-pedagogical issue]. *Psykhologichni Perspektyvy*. №37. S. 23–39. DOI: <https://surl.lu/wpxmcl> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДОЛИННА Анна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: американський досвід психономічної освіти; емоційна стійкість в умовах складних життєвих обставин.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DOLYNNA Anna – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of World History of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

Scientific interests: american experience of psychonomic education: emotional stability in the conditions of difficult life circumstances.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2025 р.

Стаття прийнята до друку 27.12.2025 р.